

hvilker ogsaa paa de Tiender, der ere indkøbte af Tiendeyderne selv, og Tienden er fremdeles for disse Tiendeejere et lige saa fuldgyldigt og værdifuldt Aktiv, som Tienden er for de Tiendeejere, der eje andres Tiender, idet de Tiendeejere, der have indkøbt deres egne Tiender, kunne, saa længe denne Lov ikke er vedtagen, naar som helst sælge deres Tiender og belaae dem, og det er jo et godt Aktiv, idet Tienden ogsaa her hviler forud for alle andre Prioriteter.

Jeg kan ikke, lige saa lidt som de sidst foregaaende Talere, forene den Adskillelse, som her er gjort, med Bestemmelsen i Grundlovens § 82, der siger, at ingen kan tilpligtes at afstaa sin Ejendom, uden hvor Almenvellet kræver det; det kan kun ske ifølge Lov og mod fuld Erstatning.

Udvalgets ærede Flertal har jo ogsaa ved sine Ændringsforslag anerkendt, at der er noget galt i dette Princip, og Flertallet har derfor søgt at bøde noget derpaa ved i visse Tilfælde at byde nogen Erstatning, men Flertallets Standpunkt er efter min Formening ikke fyldestgørende; thi et af to: Enten have Ejere af egne indkøbte Tiender Krav paa Erstatning, og have de det, maa de have Krav paa *fuld* Erstatning, eller ogsaa have de intet Krav paa Erstatning, og saa er det, som her tilbydes dem, en ligefrem Gave, en Gave, som ydes efter helt vilkaarlige Principper.

Den ærede Ordfører mente, at man maatte tage Spørgsmaalet saaledes, at man maatte sige: Enten — eller, man skulde behandle disse Medborgere, som have indkøbt deres Tiender, enten som Tiendeejere eller som Tiendeydere, og Flertallet har da valgt at behandle dem som Tiendeydere, for, saa vidt muligt, at stille alle Tiendeydere ens og gøre Ret og Skel til alle Sider over for Tiendeyderne. Men her gælder efter min Formening ikke et: Enten — eller, her gælder et: Baade — og. De Tiendeydere, som have indkøbt deres egne Tiender, maa efter min Formening af Lovgivningsmagten behandles baade som Tiendeydere og som Tiendeejere, de ere fuldt ud begge Dele.

Jeg har den Opfattelse, at hvad enten Godsejerne have erhvervet Sognets Tiende, eller Bønderne i Sognet have erhvervet deres egne Tiender, have de samme Krav paa Erstatning efter Loven. Lovforslaget derimod bestemmer det modsatte. Det bestemmer, at enhver Godsejer, der ejer Sognetiende, skal have den betalt fuldt ud med det 25-dobbelte af den aarlige Ydelse,

men hvis Bønderne i Nabosognet ejer en lignende Tiende, gaar Lovforslaget ud paa, at de intet skulle have i Erstatning.

Nu kommer Flertallet og siger som saa: Ja, der er ganske vist noget galt paa Færde her. Lad os bøde paa det. Vi tilbyde, at de, der eje deres egen Kongetiende, faa et Tilskud, saa vidt de kunne bevise, at disse Tiender have kostet dem mere end 18 Gange den aarlige Tiendeydelse, og for dem, der eje deres egen Kirketiende, byde vi 2 Gange et Aars Tiende og endvidere et Beløb, som svarer til $\frac{7}{25}$ af den Kapital, der skal henlægges til Kirkens fremtidige Vedligeholdelse.

Men det ærede Flertal indfører her efter min Mening et helt nyt Moment, idet man for Kongetiendens Vedkommende spørger: Hvad har Tienden kostet? Men det Spørgsmaal opkaster man ikke over for Godsejerne, der eje Tiender. Man betaler dem med det 25-dobbelte, selv om Tienden maaske kun har kostet f. Eks. det 14-dobbelte Beløb. Men over for Bønder, der eje Tiender, siger Flertallet, at de maa først, naar der er Tale om Afløsning af Kongetienden, give et fyldestgørende Bevis for, at Tienden har kostet over 18 Gange; og kun for saa vidt er man pligtig til at erstatte det overskydende Beløb, medens Ejerne af egne Kirketiender altid faa 2 Gange et Aars Tiende og lidt til. Jeg kan ikke se, at dette Standpunkt i og for sig er rigtigt. Jeg har derfor tilladt mig at stille et Ændringsforslag til § 1 under Nr. 4 og til § 2 under Nr. 6; og vedtages disse Forslag, vil det medføre nogle ganske faa Ændringer inden 3die Behandling til et Par af Forslagets øvrige Paragraffer. Men jeg har ikke villet opstille flere end disse to Ændringsforslag om dette Spørgsmaal her ved anden Behandling, da det jo vil være let at foretage de Rettelser til enkelte Steder i Lovforslaget, der ville følge af disses Vedtagelse.

Det, der kan skræmme Flertallet her, kan kun være det rent finansielle Hensyn, men jeg synes, at det maa træde i Baggrunden. Naar Talen er om en Tvangsafløsning af Tiende, mener jeg, at Lovgivningsmagten og ikke mindst dette Ting maa stille alle Tiendeejere ens og yde lige Retfærdighed til alle Sider.

Men vil Folketinget forlade sit gamle Standpunkt — thi jeg maa gøre det ærede Flertal opmærksomt paa, at i denne Sag staar jeg paa Folketingets gamle Standpunkt, dette er noget ganske nyt, og jeg